

Łódź, 18.07.2022 r.

Dr hab. n. o zdrowiu prof. uczelni Małgorzata Pikala
Kierownik Zakładu Epidemiologii i Biostatystyki
Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Recenzja

Pracy doktorskiej mgr Kamili Kmieć

pt. „*Zachowania zdrowotne nauczycieli w kontekście uwarunkowań socjodemograficznych*”

napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Katarzyny Sygit

Promotor pomocniczy: dr n. med. Barbara Kołłątaj

OCENA STRUKTURY ROZPRAWY DOKTORSKIEJ I JEJ ZGODNOŚCI Z TYTUŁEM

Przedstawiona mi do recenzji praca zawiera 203 strony. Struktura rozprawy doktorskiej jest typowa dla tego typu opracowań i zawiera następujące rozdziały: „Wprowadzenie”, „Założenia, cele i hipotezy badawcze”, „Materiał i metodyka badań”, „Wyniki badań. Omówienie”, „Dyskusja”, „Wnioski”, „Piśmiennictwo”, „Streszczenie”, „Summary” oraz „Aneks” zawierający Spis tabel, Spis rycin, Spis rysunków i Wykaz narzędzi badawczych.

Praca zawiera 292 pozycje piśmiennictwa, 133 tabele, 3 ryciny i 2 rysunki.

Doktorantka podjęła się w swoim badaniu oceny prozdrowotnych i antyzdrowotnych zachowań nauczycieli szkół podstawowych. Wybór grupy badawczej wydaje się bardzo trafny, gdyż nauczyciele mają największy wpływ na swoich uczniów we wczesnych latach edukacji, kiedy to kształtują się u dzieci nawyki i postawy zdrowotne. Jak słusznie zauważa Doktorantka, prawidłowa postawa zdrowotna ukształtowana we wczesnych okresach rozwojowych wpływa na stan zdrowia oraz styl życia człowieka dorosłego.

Doktorantka postawiła sobie również za cel ocenę wpływu czynników socjodemograficznych determinujących zachowania zdrowotne nauczycieli.

OMÓWIENIE ZAWARTOŚCI MERYTORYCZNEJ

W rozdziale „Wprowadzenie” Doktorantka omawia różne definicje zdrowia i jego determinantów, promocji zdrowia oraz profilaktyki. Omówione zostały również modele czynników warunkujących zdrowie oraz prozdrowotny styl życia. Jeden z podrozdziałów poświęcony jest problemowi zagrożeń zdrowia w zawodzie nauczyciela takich jak stres, wypalenie zawodowe i skutki niezdrowego stylu życia.

W rozdziale „Założenia, cele i hipotezy badawcze” przedstawione zostały prawidłowo sformułowane cele, problemy i hipotezy badawcze.

W rozdziale „Materiał i metodyka badań” omówione są zastosowane narzędzia badawcze, w tym: autorski kwestionariusz ankiety nt. zachowań zdrowotnych nauczycieli i 3 kwestionariusze autorstwa Z. Juczyńskiego: Inwentarz Zachowań Zdrowotnych, Lista Kryteriów Zdrowia oraz Skala Satysfakcji z Życia. Zamieszczony został wykaz szkół podstawowych objętych badaniem. Opisany został sposób doboru jednostek do grupy badanej. W rozdziale tym omówione zostały również zastosowane narzędzia analizy statystycznej.

Kolejny rozdział jest poświęcony prezentacji uzyskanych wyników. Przedstawiona została charakterystyka grupy badanej, następnie przedstawiono w tabelach i omówiono wyniki pytań zawartych w ankiecie, dotyczących samooceny stanu zdrowia oraz stylu życia badanych. W kolejnych podrozdziałach podsumowane i omówione zostały wyniki badania trzema kwestionariuszami autorstwa Z. Juczyńskiego. Ostatni, najbardziej obszerny podrozdział Wyników, jest poświęcony testowaniu hipotez badawczych.

W Dyskusji Doktorantka odnosi się do uzyskanych wyników, dokonując również przeglądu wyników innych badań polskich i zagranicznych badaczy zajmujących się zbliżoną tematyką.

Pracę kończą prawidłowo sformułowane i spójne z założonymi celami pracy wnioski oraz praktyczne implikacje.

Na podkreślenie zasługuje bardzo bogata, aktualna i dobrze dobrana bibliografia, zawierająca aż 292 pozycje, w dużej części anglojęzyczne.

UWAGI

Rozprawa zawiera bogatą i poprawnie zaprezentowaną część teoretyczną, poprawnie zdefiniowaną i zrealizowaną część badawczą oraz interesującą i inspirującą część wnioskowo-postulatywną. Całość opracowania wskazuje na dojrzałość badawczą Doktorantki, jej dociekliwość badawczo-poznawczą, znajomość metod badawczych i poprawne umiejętności ich praktycznego zastosowania oraz dobrą znajomość literatury przedmiotu (w tym zagranicznej).

Poniżej przedstawiam kilka uwag, które w niczym nie umniejszają atutów przedstawionej mi do recenzji pracy i nie wpływają na jej wartość merytoryczną.

1. Na stronie 25 Autorka wspomina o tzw. Piramidzie Zdrowego Żywienia. Przed wszystkim warto zwrócić uwagę, że jest to „Piramida Zdrowego Żywienia i Aktywności Fizycznej”. Ponadto, w 2020 roku zaproponowana została przez Narodowy Instytut Zdrowia nowsza, alternatywna wersja zaleceń znanych z Piramidy, czyli Talerz Zdrowia. Jego zaletą jest widoczna rekomendacja spożycia różnorodnych produktów codziennie, które to podejście powinno stanowić podstawę zdrowego stylu życia. Zalecenia zdrowego żywienia zostały podzielone na 3 sekcje, które mówią, czego należy jeść mniej, czego jeść więcej oraz co warto zamienić.
2. W kwestionariuszu autorskim znajdują się pytania dotyczące spożycia alkoholu, w których Doktorantka posługuje się miarą nazywaną „lampką”. W większości badań określa się tzw. porcje standardowe alkoholu zawierające 10 g (lub 12,5 ml) czystego alkoholu etylowego. Dawka ta, w przeliczeniu na najczęściej spożywane rodzaje napojów alkoholowych wynosi: 200 g piwa 5%, 100 g wina 10%, 25 g wódki 40%. Użycie takiej terminologii w ankiecie pozwoliłoby na bardziej precyzyjną ocenę ilości wypijanego alkoholu przez respondentów i jednocześnie umożliwiłoby dokonywanie porównań z innymi badaniami, wykonywanymi na podobnych lub innych grupach zawodowych..
3. W ankiecie zawarto pytanie dotyczące palenia papierosów. Zważywszy na to, że coraz więcej osób pali obecnie e-papierosy lub tytoń podgrzewany, które jak już dowiedziono również są szkodliwe dla zdrowia, należałoby raczej rozszerzyć to pytanie o nikotynę w jakiegokolwiek postaci.

4. Wyniki są przedstawione niemal wyłącznie w tabelach. W pracy znajdują się tylko 3 ryciny. Wydaje się, że zastąpienie części tabel wykresami, uatrakcyjniłoby formę graficzną i ułatwiłoby czytelnikowi zapoznanie się z wynikami badania.

PODSUMOWANIE

Przedstawiona rozprawa doktorska Pani mgr Kamili Kmiec pt. „Zachowania zdrowotne nauczycieli w kontekście uwarunkowań socjodemograficznych” wskazuje, że Doktorantka opanowała umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej, była dobrze przygotowana do podjęcia badań naukowych obejmujących dyscyplinę nauki o zdrowiu, w sposób rzetelny przeprowadziła badania i krytycznie je przeanalizowała. Praca jest napisana poprawną polszczyzną i opatrzona przejrzystą, starannie wykonaną szatą graficzną.

Podsumowując, przedstawiona do oceny rozprawa doktorska mgr Kamili Kmiec spełnia warunki określone w art. 187 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1668 z późn. zm.).

W związku z powyższym wnoszę do Wysokiej Rady Nauk o Zdrowiu Akademii Kaliskiej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego o dopuszczenie mgr Kamili Kmiec do dalszych etapów postępowania o nadanie stopnia doktora w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, dyscyplinie nauki o zdrowiu.

KIEROWNIK
Zakładu Epidemiologii i Biostatystyki
Uniwersytetu Medycznego w Łodzi
[Signature]
dr hab. n. o. zdrowiu Małgorzata Piśkała
profesor uczelni